

Etičko povjerenstvo u izborima zastupnika u Hrvatski sabor, koji će se održati 17. travnja 2024.,
polazeći od najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske,

potvrđujući da se promicanje i ostvarivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda najbolje osigurava demokracijom, vladavinom prava, poštovanjem dostojanstva, te prava i sloboda zajamčenih Ustavom Republike Hrvatske,

uvjereno da su biračka prava zajamčena člankom 45. Ustava Republike Hrvatske presudna za ustanovljivanje i očuvanje temelja djelotvorne demokracije i vladavine prava,

podsjecajući da se svi sudionici/-ice izbora u Republici Hrvatskoj moraju pridržavati načela tolerancije i poštenog nadmetanja,

na temelju članka 106. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“ br. 116/99., 109/00., 53/03., 69/03., 167/03., 44/06., 19/07., 20/09., 145/10., 24/11., 93/11., 120/11., 19/15., 66/15., 104/15. i 98/19.) po prethodno zatraženom mišljenju parlamentarnih političkih stranaka, na sjednici održanoj 3. travnja 2024. donosi

IZBORNI ETIČKI KODEKS

U IZBORIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR

I. TEMELJNE VRIJEDNOSTI

- (1) Temeljne vrijednosti u smislu ovoga Kodeksa su ljudsko dostojanstvo, poštenje, istinitost, pravednost, poštovanje, odgovornost, snošljivost i kultura dijaloga.
- (2) U predizbornom nadmetanju nije dopušteno pozivati na nasilje, širiti nacionalnu, vjersku ili rasnu mržnju ili bilo koji oblik nesnošljivosti te poticati neravnopravnost spolova.
- (3) Predizborno nadmetanje treba voditi slobodno, otvoreno, javno i argumentirano, a u suprotstavljanju težiti utemeljenoj i obrazloženoj kritici.

II. PONAŠANJE SUDIONICA I SUDIONIKA U IZBORIMA

- (1) Tijekom izborne promidžbe i postupka izbora protivno Kodeksu je:
 1. negiranje hrvatskog sustava slobodnih izbora ili ometanje i sprječavanje potpunog i slobodnog izražavanja volje birača;
 2. širenje bilo kakve zlonamjerne ili neutemeljene optužbe protiv bilo kojeg kandidata/-kinje, a kojoj je svrha izazivanje sumnje u lojalnost kandidata/-kinje ustavnom poretku Republike Hrvatske i domoljublje;
 3. iznošenje laži i insinucija o političkim suparnicima/-icama, kao i isticanje fizičkih, psihičkih i drugih osobina suparnika/-ica radi njihova omalovažavanja;

4. iznošenje laži i insinucija o privatnom životu suparnika/-ica u izborima i članova njihovih obitelji;
5. vrijeđanje i omalovažavanje sudionika/-ica u izbornom procesu, a posebno pripadnika/-ica nacionalnih manjina, kao i pripadnika/-ica svih drugih skupina na osnovi rase, boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovine, rođenja, naobrazbe, društvenog položaja ili drugih osobina;
6. vrijeđanje, omalovažavanje i bilo koji oblik nasilja nad ženama i muškarcima;
7. upotreba osobnih podataka pribavljenih na nezakonit način, kao i onih koji su zakonito prikupljeni od organizacija i službi, ali za druge namjene;
8. netransparentno i neodgovorno korištenje umjetne inteligencije.

(2) Etički je neprihvatljivo i protivno najboljim interesima djece njihovo korištenje u predizborne promidžbene svrhe.

(3) Tijekom izborne promidžbe i postupka izbora Povjerenstvo će pozvati stranke i pojedince koji su postupili protivno Izbornom etičkom kodeksu da se javno ispričaju.

III. RAVNOPRAVNOST I JEDNAKOST U SREDSTVIMA JAVNOG PRIOPĆAVANJA

(1) Birači imaju pravo dobivati u svim sredstvima javnog priopćavanja objektivne informacije o strankama i kandidatima/-kinjama, a stranke te kandidati/-kinje trebaju imati pravo na jednake uvjete predizbornog nadmetanja. U tu svrhu sve stranke trebaju imati ravnopravan položaj u predstavljanju programa i kandidata/-kinja i pod jednakim uvjetima dostupno vrijeme sukladno Pravilima o postupanju elektroničkih medija s nacionalnom koncesijom u Republici Hrvatskoj tijekom izborne promidžbe („Narodne novine“, br. 118/14.).

(2) Očekuje se od svih medija da u svojim objavama koje nisu vezane za predstavljanje i oglašavanje izbornih stranačkih programa te kandidata/-kinja ne koriste sadržaje koje služe izbornoj promidžbi.

(3) Od svih medija se očekuje poštovanje načela jednakog pristupa plaćenju političkoj promidžbi svih stranaka, kandidata/-kinja na izborima te objektivno, nepristrano i uravnoteženo informiranje o izbornoj kampanji.

IV. JEDNAKOST SVIH U MOGUĆNOSTIMA PREDIZBORNOG PREDSTAVLJANJA

Tijekom izborne promidžbe i postupka izbora, protivno je ovom Kodeksu korištenje nenamjenskih sredstava, opreme, potrošnog materijala i prostorija u vlasništvu države, jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave za aktivnosti i namjene izborne promidžbe.

V. PONAŠANJE PROMATRAČA IZBORNOG POSTUPKA

Promatrači/-ce ne smiju izražavati svoja mišljenja o strankama i pojedinačnim kandidatima/-kinjama niti na drugi način utjecati na birače.

VI. PRIJELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

(1) Stupanjem na snagu ovog Kodeksa prestaje vrijediti Izborni etički kodeks KLASA: 013-01/20-01/01, URBROJ: 5990-20-01 od 25. lipnja 2020.

(2) Izborni etički kodeks stupa na snagu dan nakon objave na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva.

PREDSJEDNIK POVJERENSTVA

Akademik Velimir Neidhardt

KLASA: 013-01/24-01/01

URBROJ: 5990-24-02

Zagreb, 3. travnja 2024.